

TISKOVÉ ZPRAVODAJSTVÍ NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

Staroměstské náměstí 12, 110 15 Praha 1

3D DYS - DAR DYSLEXIE
5. 9. - 11. 11. 2012
vernisáž - úterý
4. 9. od 17 hodin
Národní galerie v Praze
Veletřní palác

Štěpán Beránek
Ivan Komárek
Markéta Korečková
Alena Kupčíková
Luděk Mišek
Christl Mudrak (DE)
Kateřina Novotná
Jan Pospíšil
Kryštof Rybák

www.dys.cz
www.ngprague.cz

Tisková zpráva

Umění a věda na podporu dyslektickým dětem

www.dys.cz

ve spolupráci s **Národní galerií v Praze**

www.ngprague.cz

3D DYS - Dar dyslexie

Nikdy v dějinách výtvarného umění se umělci veřejně nepřihlásili ke svému znevýhodnění – dyslexii a nikdy nebylo toto znevýhodnění prezentováno umělecky.

Na výstavě se představí osobnosti české výtvarné scény s mezinárodními oceněními a působící i v zahraničí. Patří mezi ty, kteří se s poruchami učení vyrovnali a NESTYDÍ SE ZA NĚ!!! Zařazují se tak po bok velikánů, u nichž byla dyslexie známá. Slavní dyslektikové byli například Leonardo da Vinci, Auguste Rodin, Thomas Edison anebo Albert Einstein.

Národní galerie představuje projekt, který je jedinečný svým důrazem na aktuální sociální téma, jež propojuje s uměním originálním způsobem. Autorkou projektu je umělkyně dr. Alena Kupčíková, sama DYS, autorka slabikáře a testů pro prevenci dyslexie. Motto výstavy – dar dyslexie – signalizuje vážnost, s níž je projekt připraven hájit umění jako otevřenost představitosti a budování nenapadnutelného vnitřního systému a jeho zvnějšnění v umění. Dyslektik-umělec znovu nachází ve společnosti svou roli, která mu byla vinou jeho znevýhodnění odňata.

Základní informace o výstavě 3D-DYS :

Kdy / 5. září – 11. listopadu 2012

Kde / Národní galerie v Praze, Veletržní palác

Otevírací hodiny / út-ne 10.00–18.00

Vernisáž / 4. 9. od 17 hodin

Vstupné na výstavu a workshopy naleznete na: www.ngprague.cz

Tisková konference se bude konat v rámci společné TK NG 4. 9. ve 14 hodin ve Veletržním paláci – kavárně Nová syntéza.

Co je dyslexie a jak souvisí s umělci:

Na poznání příčin dyslexie se zaměřilo již mnoho studií. Na základě těch amerických jsou dnes v některých tamních školách dokonce dyslektici upřednostňováni u přijímacích řízeních. Výzkumy, které probíhaly na uměleckých školách, totiž ukázaly, že 80% studentů těchto vysokých škol jsou dys. Souvislost mezi dyslexií a výtvarným nadáním se dá zjednodušeně vysvětlit jako zapojení spíše pravé hemisféry u dyslektiků (současně s dysfunkcí levé hemisféry nebo problémy s propojením s levou hemisférou) než obou hemisfér jako v případě, kdy umíme dobře číst a psát. Dyslektici pak mohou být tvořiví zejména ve vizuální oblasti, ve které často zapojují svou trojrozměrnou představitost. Jejich kreativita bývá vysoce intuitivní; často vynikají manuální zručností. Jelikož však myslí v obrazech, je pro ně nelehké porozumět písmenům, číslům, symbolům a napsaným slovům. Jejich jazykem se stává obraz a tvar dříve než slovo.

Dyslexie je přítomna v mnoha uměleckých oborech – fotografii, malířství, architektuře. Bez zajímavosti není ani to, že mnoho dyslektiků je i mezi piloty, kde orientace probíhá uvnitř nekonečně otevřeného prostoru.

Proto jsme se rozhodli přichystat výstavu 3D.

3D-DYS výstava je ojedinělý formát s výrazným konkrétním obsahem, dotýkajícím se dnes velmi aktuálního problému – přístupu k učení a rozvoje vzdělanosti. Mnozí umělci se poprvé veřejně přihlásí ke svému handicapu, přestože právě ten je spíše DAR, jak zaznívá i v motto výstavy. Do projektu jsou přizváni i umělci ze zahraničí.

Poznámka pro editory:

Výstava je koncipovaná především jako 3D – zúčastnění jsou hlavně sochaři nebo umělci, kteří se zabývají technikami ve formě 3D. Projekt navazuje na Den dyslexie, který v roce 2012 bude již třetí v pořadí.

Jako hlavní téma výstavy jsme zvolili záměrně 3D, které se úzce váže k problematice dyslexie. Forma 3D je ve výtvarném umění možná jak technicky, tak fyzicky z těch nejtěžších.

Alena Kupčíková: „Výběr umělců byl spontánní, všichni jsou propojeni s Akademií výtvarných umění v Praze a jako umělci i lidé se dobře známe, takže přetvářka, kdo není a je dys, nebyla na místě. Výstava se bude snažit otevřít otázku vztahu dyslexie – umění a nastavit obraz mezi díly autorů a jejich handicapem. Rozkódování takového propojení bude jak pro vystavující, tak pro diváka asi velice obtížné. Umělci se budou snažit ukázat ta díla, v nichž je takové propojení nejpatrnější a tím popsat daný problém a přiblížit ho, tak aby byl pochopitelný i zvenku.“

Martina Veverková: „Jako nedyslektik se pokusím poukázat na některé společné aspekty v komentované prohlídce. Přestože jsou si umělci v zásadě nepodobní, spojuje je snaha najít vlastní systém (místo gramatického, matematického či jiného – související s jejich „handicapem“) ne ve smyslu uměleckého hledání formy, ale ve smyslu hlubšího pochopení souvislostí, ve kterých se pohybují. Tím rozumějme doplnění jakýchsi hluchých míst – v jejich dysfunkčnosti uvnitř systému společnosti – jejich vlastním systémem – výtvarným. V mé galerii 5s gallery v Křemencově ulici, Praha 1 najdou návštěvníci díla stejných umělců v jiných formách, kterým se věnují, např. malbě, obrázkem tak návštěvníci budou mít kompletní.“

Fotografie díla autorů budeme průběžně aktualizovat:

www.dys.cz/download/3d_dys_NG.zip

Informace o umělcích/umění/dyslexie:

Štěpán Beránek, Ivan Komárek, Markéta Korečková, Alena Kupčíková, Luděk Míšek, Christl Mudráková, Kateřina Novotná, Jan Pospíšil, Kryštof Rybák

Štěpán Beránek

*1982, absolvent AVU (ateliér sochařství prof. Jan Hendrych, prof. Jiří Lindovský)

www.stepanberanek.cz

Mladý talentovaný sochař pracující převážně s neobvyklými materiály – sklo, peří – vystavuje v projektu 3D-DYS průřez svou tvorbou od konce studií. Díla spojuje v silné sebedestruktivní podobě emoční linka pracující se zástupnými symboly povahy člověk – zvíře a jejich transformací v devolučním smyslu.

„Je deprimující pokoušet se rozumět informacím z delšího textu, když víte, že toho nejste schopni, a to ani přes vaše veškeré úsilí. Nejste schopni se naučit žádný cizí jazyk, musíte po sobě číst emaily třikrát a stejně tam uděláte chyby, ale umění je pro vás hračka, přirozené prostředí. Celou základní školu jsem měl čtyřky snad kromě přírodopisu, historie a výtvarky, nic jiného jsem nemohl dělat, než se stát umělcem a nakonec jsem zjistil, že nešlo o žádný proces výběru povolání, že je to pro mě jediný možný způsob přemýšlení o věcech a je tím nepříjemnějším a pro mě nejsmysluplnějším.“

Ivan Komárek

*1956, absolvent AVU (ateliér malby prof. Jana Smetany)

www.ivankomarek.cz

Umělec známý především svým zvláštním přístupem k figurativnímu zobrazení. Od devadesátých let se pohybuje na pomezí kresby a malby, k čemuž mu místo klasického plátna slouží různé jiné materiály. V tvorbě tak kresebná linka lehce deformující a bobtnající svalovou hmotu člověka jednou vtéká do připravených asfaltovaných povrchů, jindy se přímo proškrabává do různé směsi materiálů používaných spíše ve stavebnictví. Výrazná erotičnost motivů s ostrým záběrem na intimní partie těla manifestuje lidskou sexualitu před prvotním hříchem. Na výstavě umělec předvede hravé 3-D formace, vycházející ze zjednodušeného tvarosloví postav silně zabředlých v poli jeho fantazie.

„Písemnému projevu se vyhýbám, jak to jen jde, neposílám ani sms, manželka a děti se mi za to smějí. Gramatika je pro mě velký problém, vypadávají mi písmena, případně je komolím a motám, všechno překroutím. Silou vůle jsem se učil, měl jsem doučování z češtiny, ale vůbec jsem se nezlepšoval. Umění je snadné, zato úředním textům vůbec nerozumím.“

Markéta Korečková

*1975, absolventka AVU (ateliér sochařství prof. Karla Nepraše)

www.koreckova.net

Patří mezi české sochařky střední generace propojující ve své tvorbě dva principy – mužský a ženský. Pomocí zástupných symbolů sleduje jejich odlišnosti, vzájemnou neslučitelnost i jejich prolínání. Skulptury zosobňují tělesnost prostoupenou pomocí výrazně stylizované modelace duchovním prostorem. Sochařka sleduje střetání obou výše popsaných principů nejen v rovině sexuality, ale především zironizovaným poukazováním na vypjaté vztahové situace. Za ironickou rovinou nastupují další významy, kdy autorka sleduje samotnou podstatu vztahů a odlišností mezi povahou mužské a ženské přirozenosti.

„Libuška, která asi spadá pod diagnózu dyslektika, je moje komolení slov. Dyslexie je dědičná, proto jsem měla možnost sledovat tuto ‚rodovou linii‘ u své babičky a matky a s hrůzou jsem zjišťovala, co mě čeká. Pokud píše, většinou celkem normálně zvládám pravopis a slovosled, v tom mě vycvičila má dyslektická babička, sama učitelka češtiny. Tato výborná češtinářka byla zdrojem našeho dětského veselí, když přišlo na cizí slova – volala na opilé pankáče, že jsou to guligáni atp. Moje matka si v restauraci objednáva močito, jezdí na los minutos zájezdy a nábytek si vybírá v Ikemi.“

Alena Kupčíková

*1976, absolventka AVU (ateliér monumentální tvorby prof. Aleše Veselého, Ph.D., studium u prof. Milana Knížáka), studia ve Francii a Jihoafrické republice

www.alenakupcikova.cz

Umělkyně známá především svými chlupatými díly je také autorka řady instalací a projektů s výraznými konceptuálními rysy a mezioborovými přesahy. „Chlupatice“ jsou provokativní erotická díla ponořená až v samý základ lidské sexuality a odlehčená zvláštním tajemným závojem studu a intimity. Umělkyně známá především pro svou provokativní tvorbu v poslední době pracuje také s velice luxusními materiály – zlatem a brilianty – zlaté a stříbrné chlupatice.

Od roku 2011 vznikají díla z křišťálových kamenů české značky Preciosa – série Orchestrální pohled na bytí lidských stop, unikátní projekt s myšlenkovým základem propojujícím vizuální umění a hudbu, diamantové i křišťálové ženy. Kromě toho se autorka zabývá i malbou – malba jedním chloupkem olejovou barvou na plátno.

„To, že jsem jiné dítě, jsem pochopila již v mateřské školce, kdy mě poslali 2x k psychologovi, protože si neustále prohlížím ruce. Ten naštěstí pochopil, že jsem jen hyperaktivní a nudím se obsahem či programem ve školce. Můj problém je, že si nepamatuji věci, tím pádem se ale nemůžu nikdy opakovat ani nikoho vykrást, špatně se orientuji v prostoru, pletu si strany. Do dnešního dne nemám řidičský průkaz, čtu převážně manuály, básně, informace, encyklopedie, kratší texty. Beletrii čtu na přeskáčku, způsobem začátek konec a pak prostředek... teprve pak se mi příběh spojí v celek.“

Luděk Míšek

*1976, absolvent AVU (ateliér sochařství prof. Jindřicha Zeithammla)

www.ludek-misek.ic.cz

Vyprofilovaný sochař zabývající se architekturou, architektonickým rozčleněním prostoru, uměleckým zásahem, „prostorovým vpadnutím“ sochy. Geometričnost skulptur tvoří v jejich spojitosti strukturovaný systém. Na výstavě umělec představí soubor skulptur, skrze které sestaví síť, vnitřní logiku prostoru. Tvary jako vyjádření kontinuity, trvanlivosti, opakování (kruh) a hroucení, počátek, sevřenost (mnohoúhelník) a jejich kombinace nabízejí další aspekty chápání prostředí přes pomyslnou síť uměleckých vztahů jednotlivých izolovaných prvků „skulpturálních staveb“, vznikajících jejich spojením.

„Úplně od dětství se zabývám geometrií. Matematika mi vždycky šla, dělal jsem olympiády, hledal logiku v číslech. Někdo dělal figury, ale já od dětství pracoval s krychlemi a kvádry.“

Christl Mudráková (DE)

www.christlmudrak.com

absolventka Kunsthochschule Berlin, studium na Goldsmiths College v Londýně v současnosti – Ph.D. na AVU v Praze, hostující profesorka v ateliéru malby Kunsthochschule Berlin (do roku 2012 asistentka v ateliéru architektury a umění ETH Zürich)

Německá konceptuální umělkyně přináší ve své tvorbě kompletní „vymazání“ reality, fyzického prostředí. Nahrazuje je obrazovým prostorem, respektive jeho maximizováním. Rituálně používá barevnou linku vedenou do spirály a fluorescenční barvy. Instalace v prostoru zasahuje diváka linkou plně pokrývající celou místnost. Ta diváka obklopí jako kokon, jenž ho vtahuje dovnitř a uvádí do jednoty.

„Problém mám hlavně s rychlostí čtení. S dyslexií jsem se vyrovnala hlavně díky tomu, že všechny důležité informace je možné na univerzitě i slyšet. Takové penzum znalostí bylo dobrým základem pro moje další studium.“

Kateřina Novotná

*1973 absolventka AVU (ateliér monumentální tvorby prof. Aleše Veselého)

Její tvorbu, jak sama říká, ovlivnili oponenti diplomové práce – Kurt Gebauer a Yvan Theimer (Paříž). Jejím tématem byl od počátku člověk. Již na Akademii sledovala ve své tvorbě mezilidské vztahy ženy a muže. Snaží se kombinovat tradiční klasické materiály s moderními technologiemi. Umělkyně a restaurátorka na výstavě představí kabinet kuriozit, jehož smysl se posouvá ze sbírky zajímavých a neobvyklých exponátů k uzavřeným schránkám životních etap.

„Mám problémy se zrychleným mluvením, někdy se až zakoktám, když píšu, píšu hrabalovské věty, píšu vlastně jednou větou celou povídku. Nepamatuji si názvy, mám sama dvě děti, dvojčata a obávám se, že také budou DYS.“

Jan Pospíšil

*1973, absolvent AVU (ateliér sochařství prof. Karla Nepraše)

ředitel sochařského symposia konaného v Hořicích, studium v zahraničí – USA, Mexico.

Sochař s drsným vizuálním jazykem. U svých prací upřednostňuje syrovost humoru. Očekávané šťastné okamžiky jsou v jakési poslední fázi rozkladu, deziluze jde až k vysmívání sobě samotnému. Umělcova díla se pohybují mezi sochou a objektem, směřují k říši sci-fi, zvráceným pomůckám černé budoucnosti.

„Měl jsem problémy v gramatice, musel jsem doma kvůli tomu hodně číst. Dali mi román a otec se mnou denně seděl a poslouchal, jak čtu nahlas, bylo to hrozný. Otáčejí se mi písmenka, když čtu a píšu, ale úplně nejvíc mi to vadí, když koukám na film s titulky, to prostě vůbec nejde.“

Kryštof Rybák

*1979 absolvent AVU (ateliér sochařství prof. Jana Hendrycha)

www.krystofrybak.com

Mladý sochař, známý především v zahraničí pro svá díla kombinující sklo a klasické materiály – bronz, zlato. Jeho tvorba představuje svérázné pojetí zvířecích motivů, kterými jsou inspirovány a prodchnuty mnohé jeho jemné skulptury. Jde o přechod od jasné a dané živočišnosti, jeho násobení spojením materiálů skla a kovu až k abstraktní, odosobněné lince, zdánlivé bezpředmětnosti a naznačené spojitosti s původním motivem lehce a ironicky v pohybu a rozehranosti tvarů, tvarové zkratce.

„Od 13 let vím, že jsem dyslektik, ale nikdy jsem to neřešil. Chodil jsem i do speciálky pro dyslektiky, kde se četlo skrz takový šablony, ale nechtěl jsem tam zůstat a trochu paradoxně mezi takové lidi patřit. S problémy, se kterými jsem se setkal, jsem se nakonec naučil žít. Například se vyjadřuji v co možná nejúspornější formě. Umění pro mě znamená volnost, místo, kde není potřeba žádné sebekontroly, ve které se dá pouze růst a přiznat svoji kreativitu. Tak jsem se naučil zacházet i s čísly, počítá se mi jednodušeji. Když si matematickou řadu čísel představím, vytvořím pomyslné schodiště po desítkách. Otočením vlevo a vpravo nacházím matematické operace, vidím je přímo před sebou.“

Workshopy k výstavě:

III. Den dyslexie – motto DAR DYSLEXIE

- **9. 9. / 10.00–20.00, Malá dvorana (Veletržní palác)**

Workshopy s lidmi s handicapem DYS. Představí se výtvarní umělci, tvůrci pomůcek a také ti, kteří s dyslektiky, dysgrafií a hyperaktivitou žijí a pracují. Program doplní KINO DYS s filmy Jaroslava Černého o umělcích – ne jen dyslekticích.

Doprovodné programy s vystavujícími – výstava 3D-DYS

- **18. 9. / od 16 hodin, Nová syntéza** (kavárna NG)
Kateřina Novotná – akademická sochařka
Workshop pro děti i dospělé – Najdi si svůj kabinet kuriozit
- **19. 9. / od 16 hodin, Nová syntéza**
Alena Kupčiková, (autorka projektu a vystavující)
Workshop pro děti i dospělé – multimediální interaktivní testy a slabikář pro děti od 4 let, k možnému odhalení a prevenci počátečních problémů při čtení a psaní
- **23. 9. / od 16 hodin, ochoz 5. patra** (Veletržní palác)
Ivan Komárek a Alena Kupčiková – akademičtí malíři
Komentovaná prohlídka výstavy 3D-DYS, autoři představí svá díla nejen z výstavy
- **26. 9. / od 16 hodin, Nová syntéza**
Štěpán Beránek a Kryštof Rybák – akademičtí sochaři
Workshop pro děti i dospělé – 3D
- **27. 9. / od 16 hodin, (ochoz 5. patra)**
Kateřina Novotná – akademická sochařka
Komentovaná prohlídka výstavy 3D-DYS, autorka představí svá díla nejen z výstavy
- **3. 10. / od 16 hodin, Nová syntéza**
Alena Kupčiková (autorka projektu a akademická malířka)
Workshop pro děti i dospělé – multimediální interaktivní testy a slabikář pro děti od 4 let, k možnému odhalení a prevenci počátečních problémů při čtení a psaní

- **4. 10. / od 16 hodin, (ochoz 5. patra)**
Markéta Korečková – akademická sochařka
Komentovaná prohlídka výstavy 3D-DYS, autorka představí svá díla nejen z výstavy
- **7. 10. / od 16 hodin, (ochoz 5. patra)**
Luděk Míšek a Jan Pospíšil – akademičtí sochaři
Komentovaná prohlídka výstavy 3D-DYS, autoři představí svá díla nejen z výstavy

Doprovodná výstava 3D-DYS-continuo

10. 9. – 30. 9. – tvorba dyslektických umělců nejen v rovině 3D / 5s gallery /
www.5sgallery.cz

Kontakty:

Za organizátory

Alena Kupčíková

www.dys.cz

info@dys.cz

studio@alenakupcikova.cz

tel: 604 145 011

Martina Veverková

www.5sgallery.cz

martina@5sgallery.cz

tel:737501781

Aktuální informace sledujte na www.dys.cz – novinky

Výstavní projekt vznikl za podpory těchto lidí a organizací, kterým velice děkujeme:

Národní galerie v Praze, SECURITAS (www.securitas.com/cz/cs-cz/), AV Média (www.avmedia.cz), IKEA (www.ikea.com/cz/cs/), Eva Nováková Dip.MDT, PIVOVAR ROHOZEC, a.s., (www.pivorohozec.cz), společnost RIVAS XT a.s., ATLAS ADVERTISING GROUP (www.atlas-ag.cz), Petr Robětín (www.golf-trenuji.cz), neziskové organizace Umění a věda na podporu dyslektickým dětem (www.dys.cz), Radio CITY(www.radiocity.cz), vydavatelství Portál (www.portal.cz), 5s_gallery (www.5sgallery.cz), Martin Illner.

Partneři NG v Praze:

Technologický partner NG v Praze: Samsung (www.samsung.com/cz/)

Partner NG v Praze: Neternity Group (www.neternity.cz), ArtMap (www.artmap.cz/)

Mediální partneři NG v Praze: Classic FM (www.classicfm.cz), Prager Zeitung (www.pragerzeitung.cz/), ANOPRESS IT (<http://www.anopress.cz>).

CRO 3 – Vltava (<http://www.play.cz>), Pražská komorní filharmonie (<http://www.pkf.cz/>),

Sanquis (www.sanquis.cz), Prague Events Calendar (<http://www.pragueeventscalendar.cz/cz/>)